

VALTIONEUVOSTON KANSLIA

VN TEAS -toiminnan arviointikyselyn tuloksia

Johanna Sorsa ja Kaisa Lähteenmäki-Smith
Valtioneuvoston TEAS-toiminnan arviointikyselyn
julkistamisaamukahvit
2.6.2015

Kyselyn tavoitteet ja toteutus

TAVOITTEET

Palautteen saaminen suunnittelun ja toteutuksen tueksi.

Tietopohjan kokoaminen jatkossa toteutettavalle arvioinnille.

TOTEUTUS

Sähköinen kysely auki 20.4.-11.5.2015.
Kolme erillistä kyselyä eri vastaajaryhmille.

VASTAAJARYHMÄT

Määrärahoja hakeneet ja hankkeiden toteuttajat

Virkamiehet (TEA-työryhmä, TEA-jaostot, kärkiteemojen vastuuvirkamiehet)

Päätöksentekijät
(kansliapäälliköt, valtiosihteerit, ministerien erityisavustajat)

Hanketoimijoiden näkökulma

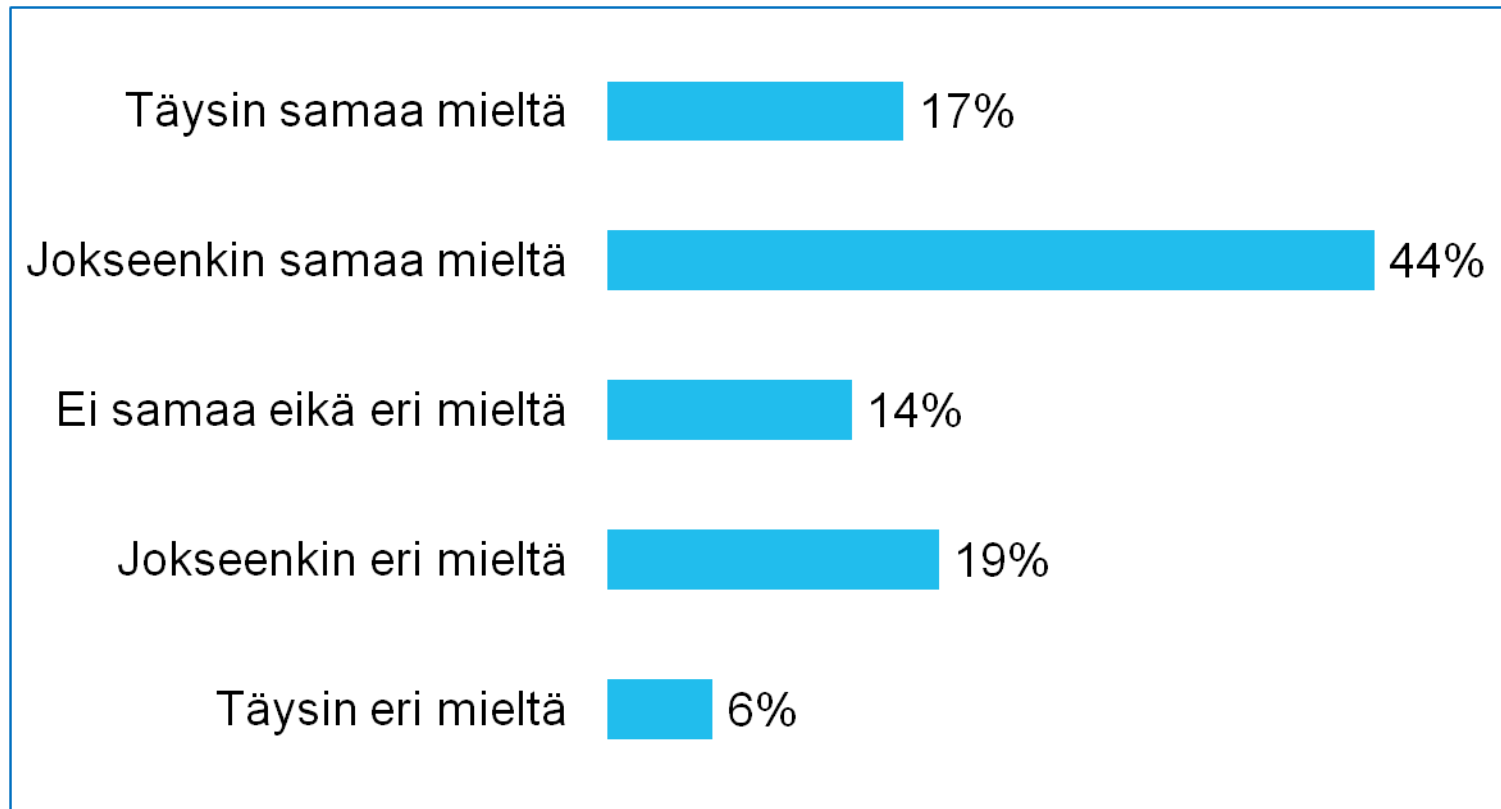
Poimintoja hankkeiden
yhteyshenkilöiden ja vastuullisten
johtajien vastauksista

Vastaajina VN TEAS -toiminnan määrärahoja vuonna 2014 hakeneet

- Tavoitteena kerätä palautetta määrärahojen hakuprosessista ja kartoittaa tutkijoiden ajatuksia valtioneuvoston TEAS-toiminnasta
- Käynnistetyissä hankkeissa toimineita pyydettiin lisäksi arvioimaan hankkeiden **ohjausta**, niistä **viestimistä** sekä tiedon **välittymistä** sen hyödyntäjille
- Vastauksia saatiin 67/186 kpl -> **36%** hankkeiden yhteyshenkilöistä ja vastuullisista johtajista
 - 32 kpl käynnistettyjen hankkeiden edustajia
 - 35 kpl hakijoita, joiden hankkeita ei valittu toteutettaviksi

”Valtioneuvoston TEAS-toiminta on hyödyllinen instrumentti vahvistamaan tutkimustiedon käyttöä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.”

Vastaajina 2014 määrärahaa hakeneet (N=64)
Keskiarvo **3,47** (1=”Täysin eri mieltä”; 5=”Täysin samaa mieltä”)

- ”Hyvä tarkoitus ja konsepti, toivottavasti tavoitteet toteutuvat!”
- ”Hakuilmoitusten kriteerit ja tutkimuskysymyksen asettelu on usein ollut hyvin lavea, jolloin huomattavasti aikaa kuluu jo siihen että selvitetään mikä on tilaajan tietotarve.”
- ”On jäänyt epäselväksi miten TEAS-toiminnan määrärahoilla rahoitetut hankkeet oikein tukevat päätöksentekoa - minkälaista tietoa niissä oikein tavoitellaan -- ja miten ne nivoutuvat osaksi päätöksentekoprosesseja vai nivoutuvatko ollenkaan. Näiden asioiden ymmärtäminen olisi tärkeää myös hankkeiden suunnittelussa.”
- ”Riski siitä, että instrumentti palvelee argumentaation tukena ensisijaisesti poliittisia argumentteja on vahva, sen sijaan että se toisi uutta pohdittavaa ja aitoa analyysiä päätöksentekoon.”

Tyytyväisyys hakuprosessiin

- Prosessiin oltiin keskimäärin kohtalaisen tyytyväisiä, etenkin tiedottamisen avoimuuteen.
- Selvä ero tyytyväisyydessä määrärahaa saaneiden ja ilman määrärahaa jääneiden välillä.
- Vastaajia pyydettiin arvioimaan seuraavien väittämien paikkansapitävyyttä asteikolla 1–5, jossa 1="Täysin eri mieltä" ja 5="Täysin samaa mieltä". Taulukossa vastausten keskiarvot.

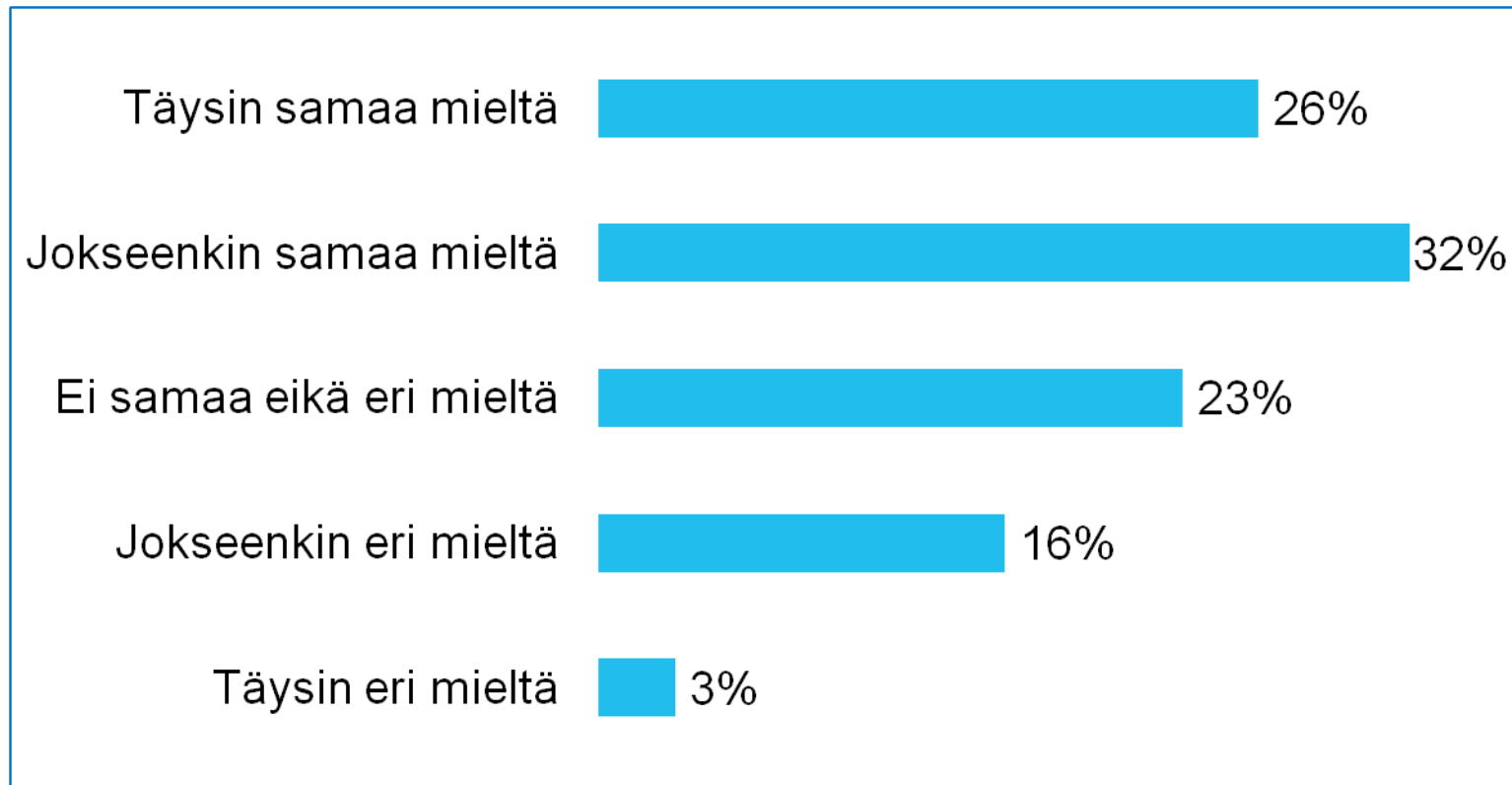
	Määrärahaa saaneet (N=32)	Ilman määrärahaa jääneet (N=35)	Kaikki vastaajat (N=67)
Hauista tiedotettiin riittävän avoimesti.	4,26	3,60	3,91
Tietotarpeet ilmaistiin hakuilmoituksessa ymmärrettävästi.	3,47	2,89	3,16
Arviointikriteerit ilmaistiin hakuilmoituksessa selkeästi.	3,34	2,43	2,87

Miten valtioneuvoston TEAS-toiminnan hakuprosessia voisi jatkossa kehittää?

- ”Keventää huomattavasti, pois turhat kaavakkeet ja lausunnot nimenkirjoittajien oikeudesta kirjoittaa nimensä.”
- ”Hakuaika on aika tiukka.”
- ”Tietotarpeet selkokielisiksi ja kysymykset sen kokoisiksi, että selvitystyyppisellä toiminnalla ja suunnattavalla rahoituksella niihin voidaan vastata.”
- ”Kun ottaa huomioon, että oli ensimmäinen tämän tyyppinen haku, järjestelyt ja toimeenpano menivät oikeastaan aika hyvin ja suhteellisen nopeasti.”

Hankkeiden ohjaus

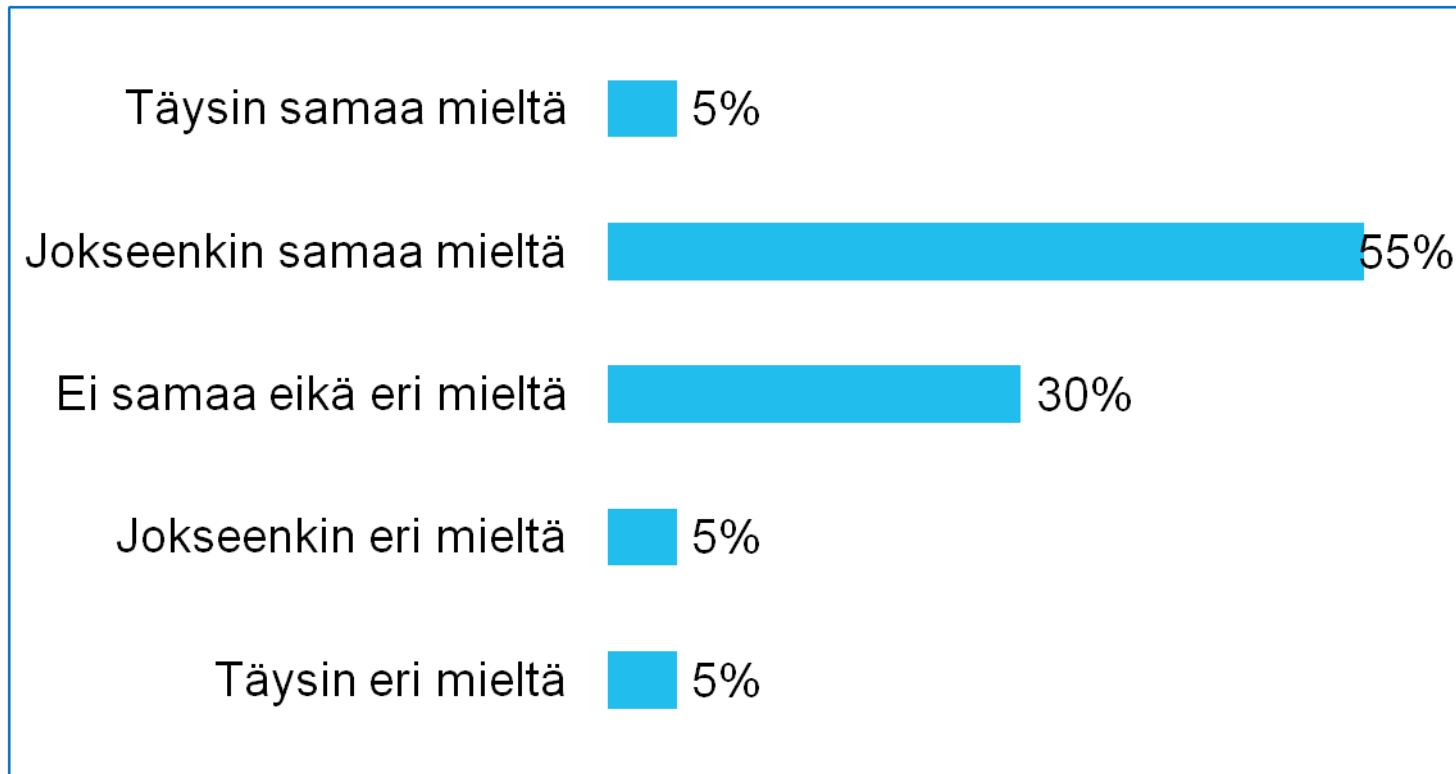
”Ohjaus on ollut hyödyllistä.”

Vastaajina hankkeiden toteuttajat (N=31)
Keskiarvo **3,61** (1=”Täysin eri mieltä; 5=”Täysin samaa mieltä”)

Vertailun vuoksi: virkamiesten näkökulma hankkeiden ohjaukseen

”Ohjaus on onnistunut tavoitteessaan.”

Vastaajina VN TEAS -toiminnassa 2014 mukana olleet virkamiehet (N=20)
Keskiarvo **3,50** (1=”Täysin eri mieltä”; 5=”Täysin samaa mieltä”)

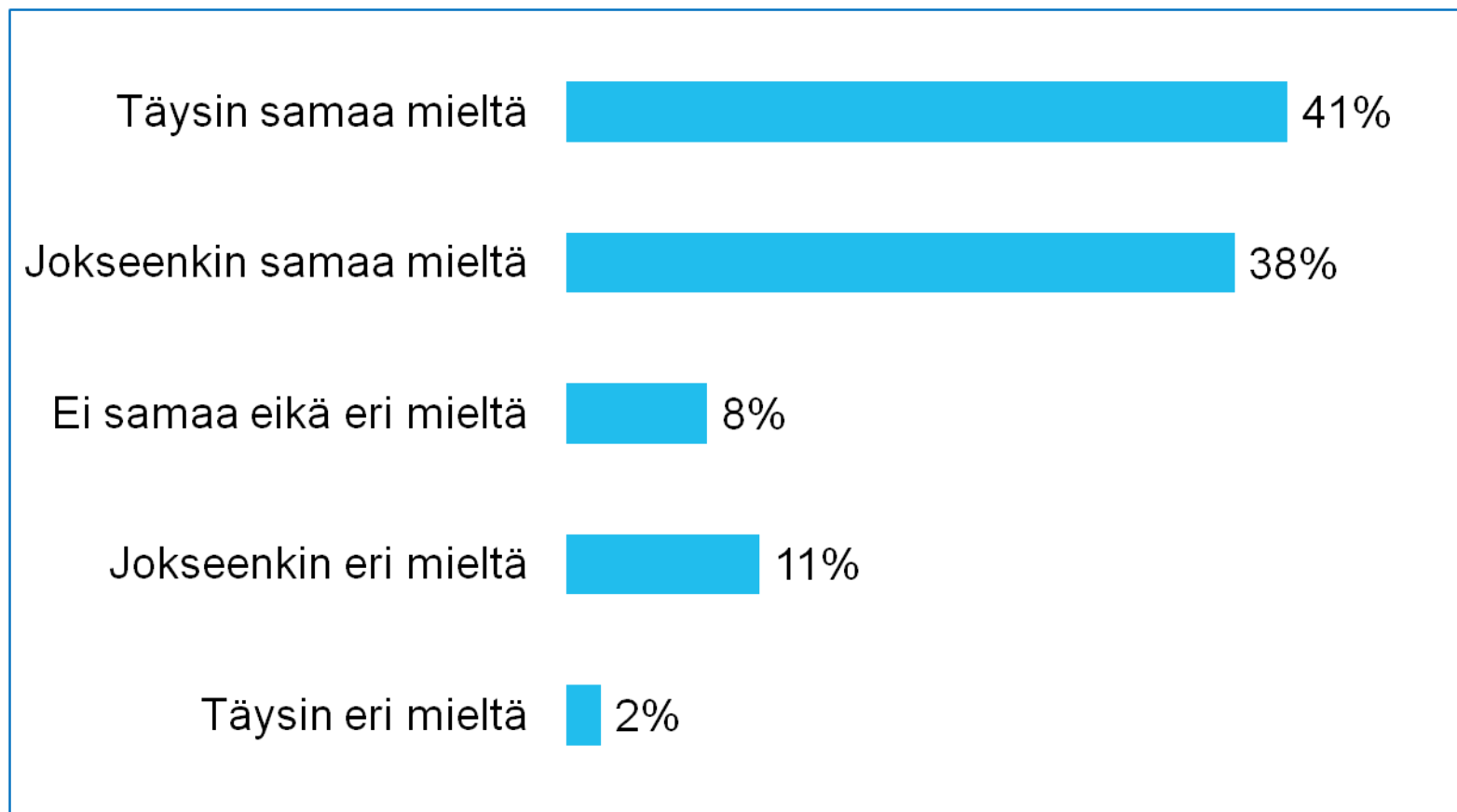
Hanketoimijoiden ja virkamiesten ajatuksia hankkeiden ohjauksesta

Hanketoimijat	Virkamiehet	Yhteistä
<p>Tilaaajilta toivotaan selkeitä linjauksia siitä, mitä halutaan: ”ei toisaalta – toisaalta - jakkailua”.</p> <p>”Tuntuu, että ministeriöiden edustajat varovat astumasta toistensa varpaille, mikä näkyy epäselvyytenä tavoitteiden asettelussa.”</p> <p>”Mikromanageerausta tulee välttää.”</p>	<p>Toivotaan selkeämpiä käytäntöjä ohjaukseen liittyviin prosesseihin: ”Selvemmat roolit, vastuut ja ohjeet!”</p> <p>”Ohjausryhmät tärkeitä, ministeriöiden pitää löytää aikaa tähän.”</p> <p>”Mieluummin muutaman hengen aktiivinen ryhmä kuin kattavasti edustuksellinen passiivinen iso porukka.”</p>	<p>Laajapohjaiset ohjausryhmät koettu hyväksi työskentelymuodoksi.</p> <p>Kiitosta hankkeiden toteutuksen aikana käydystä dialogista ja palautekeskusteluista tilaajien ja hanketoimijoiden välillä.</p>

Hankkeista viestiminen ja tiedon välittäminen sen hyödyntäjille

- Toimiviksi koettuja viestimiskeinoja sidosryhmätilaisuudet, työpajat, seminaarit, asiantuntijahaastattelut, julkistamistilaisuudet, sanomalehtiartikkelit, nettisivuilla viestiminen.
- ”Sidosryhmien kautta tietoa on välitetty huomattavan suurelle kohderyhmälle. Seminaarit ja erilaiset tutkijatapaamiset ovat olleet toimivia paikkoja ja niissä tavoitetaan oikea kohderyhmä.”
- Ohjausryhmätyöskentely ja tapaamiset tilaajan ja sidosryhmien kanssa (ml. seminaarit, työpajat) koettu toimiviksi tavoiksi myös tiedon välittämisessä hyödyntäjille
- Toisaalta: ”Tutkimushankkeessa pitää ensin saada tuloksia ja vasta sitten viestiä niistä.”

”Haen todennäköisesti valtioneuvoston TEAS-määrärahoja myös tulevaisuudessa.”

Vastaajina 2014 määrärahaa hakeneet (N=61)

Tiedon tilaajien näkökulma

Poimintoja virkamiesten
vastauksista

Vastaajina TEA-työryhmä, TEA-jaostot, kärkiteemojen vastuuvirkamiehet ym.

- Tavoitteena kerätä palautetta vuoden 2014 selvitys- ja tutkimussuunnitelman valmisteluun ja toimeenpanoon liittyneistä prosesseista sekä VN TEAS -toiminnasta yleisesti.
- Kyselyn osa-alueina selvitys- ja tutkimussuunnitelman valmisteluprosessi, hankkeiden ohjaus ja hankkeista viestiminen, tiedon välittyminen päätöksenteon tueksi sekä TEA-työryhmä toimintamuotona.
- Vastauksia saatiin 27 kpl -> noin 38% prosesseihin osallistuneista virkamiehistä
 - Oikeus- ja sisäministeriöitä lukuun ottamatta kaikista ministeriöistä saatiin vastauksia.

VN TEAS -suunnitelman valmisteluprosessien vertailua 2014/2015

- Hienoista parannusta näyttäisi tapahtuneen, mutta prosessi ei ole vielä täysin toimiva.
- Vastaajia (N=27) pyydettiin arvioimaan seuraavien väittämien paikkansapitävyyttä asteikolla 1–5, jossa 1="Täysin eri mieltä" ja 5="Täysin samaa mieltä". Taulukossa vastausten keskiarvot.

	2014	2015
Valtioneuvoston TEAS-suunnitelmassa tavoitettiin päätöksenteon kannalta olennaisimmat painopisteet, teemat ja kysymykset.	3,59	3,74
Prosessi, jossa painopisteet, teemat ja kysymykset muotoiltiin, oli toimiva.	2,46	2,78

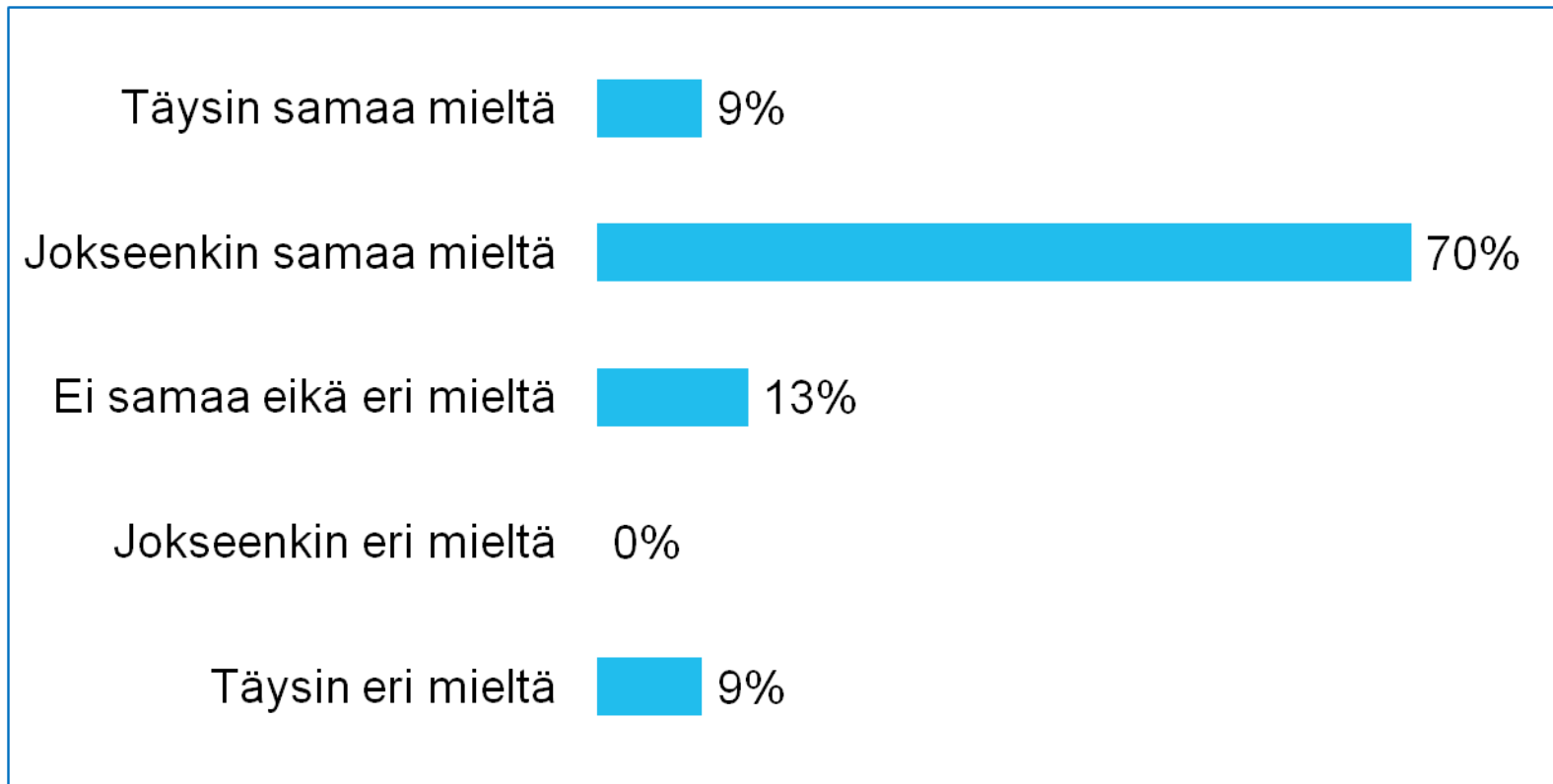
Kommentteja VN TEAS -suunnitelman valmisteluprosessista 2015

- ”Ministeriöitä kuultiin ja heidän ehdotuksiaan koottiin yhteen systemaattisesti.” ”Avoimuus toimii.”
- ”Yhteistyö ministeriöiden välillä oli pääosin oikein hyvää.”
- Toisaalta: ”Prosessi oli sekava ja repivä. Työstö- ja koordinaatiovastuut olivat sekaisin. Liian kova kiire ja epäselvät prioriteetit.”
- ”Pitäisi vielä kirkastaa sitä, mitä tarkoitusta varten rahoitus palvelee. Voisi kytkeä hallitusohjelmaan ja hallitusohjelman valmistelussa esille tulleisiin kysymyksiin ja hallitusohjelman toimeenpanon edetessä lainsäädäntösuunnitelmien tukemiseen.”
- ”Osa toimijoista selvästi haluaa suuria strategisia kysymyksiä keskusteluun, osalla tietotarpeet ovat täsmällisempiä. On asiallista miettiä, mikä kuuluu mihinkin instrumenttiin: jos tutkimuskysymystä on hankala muodostaa kompaktisti, olisiko aika siirtää palloa strategisen tutkimuksen rahoitukseen/akatemiaan?”

Hakemusten arviointiprosessi

- Arviointiprosessi koettiin kohtalaisen toimivaksi (keskiarvo **3,19** asteikolla 1-5), mutta kehitettävääkin on:
 - ”Epäselvyyttä ohjeistuksessa, liian monia päätöksenteon vaiheita ja hajotettu eri puolille”
 - ”Yhtenäisiä ja avoimia käytäntöjä ei saatu riittävän selkeästi käyttöön, vaikka yritys oli hyvä.”
 - ”Arviointiprosessin kriteeristöä voisi yrittää vielä selkeyttää, jos mahdollista.”
 - ”Neuvottelumahdollisuus hyvä, tosin tuo lisätyötä.”
 - ”VYVI-työtilan käytössä oli omat ongelmansa.”

”TEA-työryhmä on toimiva tapa organisoida valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan koordinaatio.”

Vastaajina VN TEAS -toiminnassa 2014 mukana olleet virkamiehet (N=23)
Keskiarvo **3,70** (1=”Täysin eri mieltä”; 5=”Täysin samaa mieltä”)

Näkemyksiä TEA-työryhmän toiminnasta

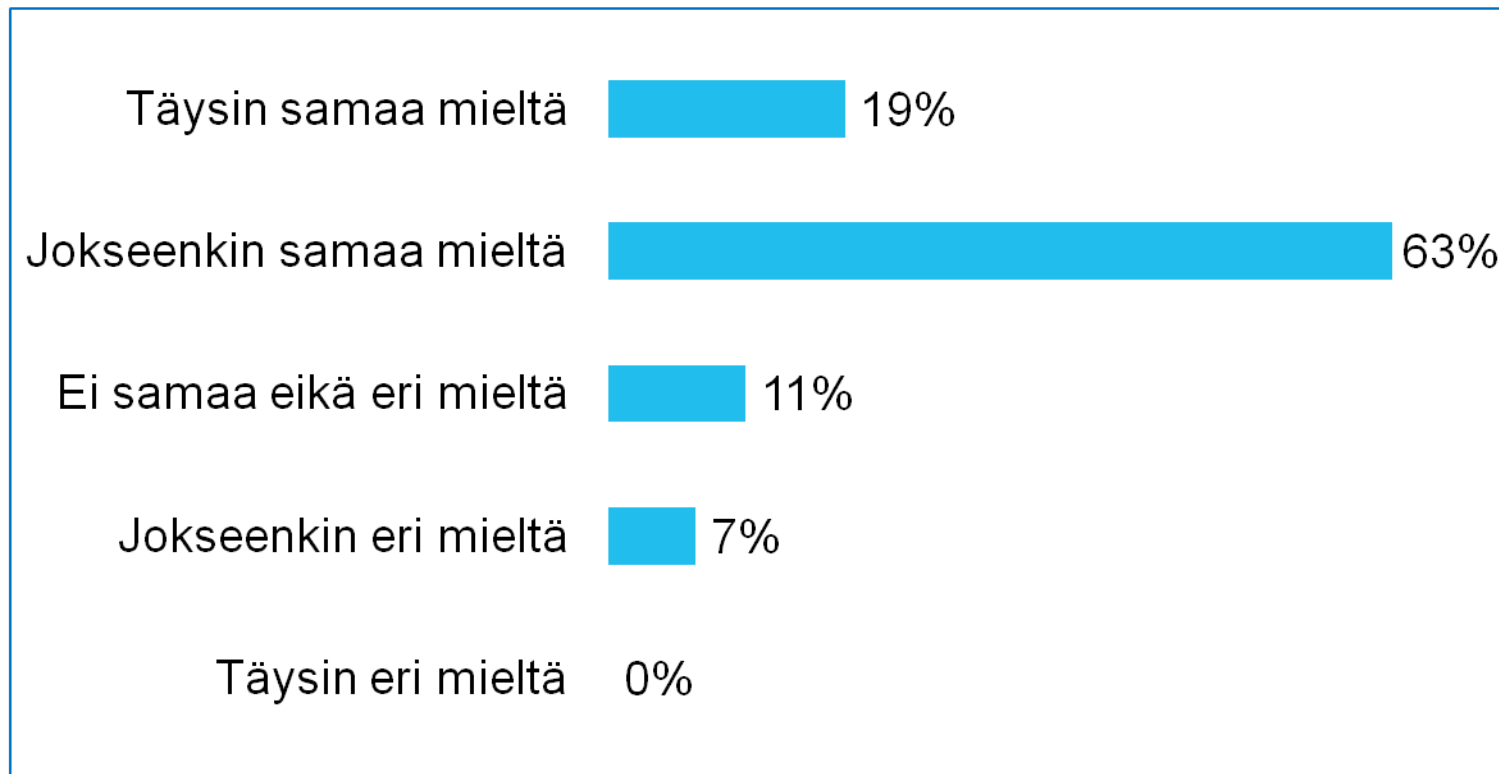
- ”TEA-työryhmän yhteistä identiteettiä pitäisi vahvistaa, ministeriöiden ’edunvalvontaroolleista’ pitäisi päästä eroon.”
- ”Jatkossa on syytä keskittyä entistä enemmän käynnistettyjen hankkeiden tulosten hyödyntämiseen ja sen tukemiseen.”
- ”Ennakointitoiminnan ohjaus ja kehittäminen olisi otettava tiiviimmin mukaan.”
- 74% vastaajista oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä sen kanssa, että pääministerin valtiosihteeri on luontevin taho TEA-työryhmän puheenjohtajaksi.

Tutkimustiedon välittäminen päätöksenteon tueksi

- Moni hanke vielä kesken, joten tiedon välittämisen käytäntöjä hieman aikaista arvioida.
- Toisaalta tavoitteena, että hankkeiden etenemisestä ja välituloksista viestittäisiin ja niitä hyödynnettäisiin mahdollisuuksien mukaan jo toteutuksen aikana.
- ”Ministeriöiden johtoryhmissä tärkeää käydä keskustelua tästä instrumentista, jotta tulee tutuksi.”
- ”Poliitikoille pitäisi saada kuva, että hankkeissa tehdään työtä alan fiksuimpien edelläkävijöiden kanssa. Viestinnällä iso työ tässä.”

VN TEAS -toiminta kokonaisuutena (1/2)

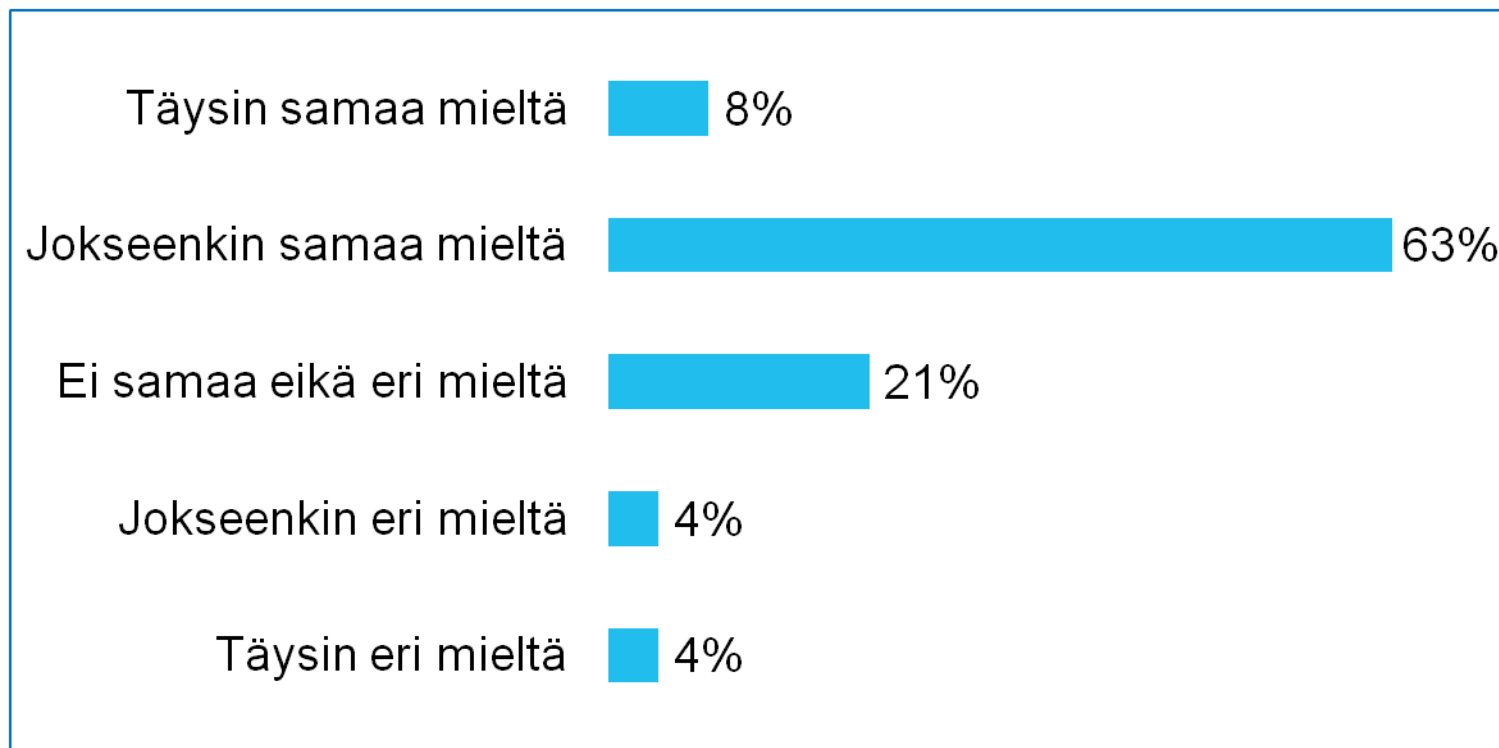
”Toiminta parantaa tiedolla johtamisen edellytyksiä.”

Vastaajina VN TEAS -toiminnassa 2014 mukana olleet virkamiehet (N=27)
Keskiarvo **3,93** (1=”Täysin eri mieltä”; 5=”Täysin samaa mieltä”)

VN TEAS -toiminta kokonaisuutena (2/2)

”Toiminta vahvistaa tutkimustiedon systemaattista käyttöä päätöksenteon tukena.”

Vastaajina VN TEAS -toiminnassa 2014 mukana olleet virkamiehet (N=24)
Keskiarvo **3,67** (1=”Täysin eri mieltä”; 5=”Täysin samaa mieltä”)

Päätöksentekijöiden näkemyksiä VN TEAS -toiminnasta

- Kansliapäälliköille, valtiosihteereille ja ministerien erityisavustajille lähetettyyn lyhyeen kyselyyn saatiin vastauksia 8 kpl. Poimintoja vastauksista:
- ”Tutkimustietoa tarvitaan. Toivottavasti resursseja jää myös täysin uusien (hallinnon pöydällä vielä olemattomien) asioiden tutkimiseen.”
- ”Keskeinen ajatus on hyvä, mutta toteutus on jäänyt epäselväksi. Jopa valtioneuvoston jäsenillä on hyvin ohut kuva siitä, mihin hankkeisiin rahoja on myönnetty ja etenkin, miten tuloksia käytännön tasolla valtioneuvoston työssä hyödynnetään. Toiminnan tulisi hyödyntää koko valtioneuvostoa ja sitä kautta Suomea - nyt hanke uhkaa jäädä virkamiesvetoiseksi, VNK:n sisäiseksi harjoitukseksi.”

Yhteenveto 1/2

- Toiminnan tavoitteet koetaan tärkeiksi, käytännön toteutus hakee osittain vielä muotojaan.
- Selvitys- ja tutkimussuunnitelman valmisteluprosessi saa kriittisimmän arvion (työnjako, aikataulu, prosessin sekavuus), avoimuus ja osapuolten kuuleminen saa kiitosta.
- Työnjakoa ja toimintakäytäntöjä halutaan selkeyttää prosessin muissakin vaiheissa (hakemusten arviointi, hankkeiden ohjaus, viestiminen).
- Tiedon tuottajien ja tilaajien välinen dialogi, ohjaus ja vuorovaikutus hankkeiden toteutuksen aikana koetaan tärkeiksi ja toimiviksi käytännöiksi.

Yhteenveto 2/2

- Instrumentin roolia ja tietotarpeiden määrittelyä on tarpeen täsmentää. Tuotettavan tiedon luonne ja tavat, joilla toiminta hyödyttää valtioneuvostoa kokonaisuudessaan kaipaavat selkeytystä. Rajanveto lyhyen aikavälin tietotarpeiden ja strategisen tutkimuksen välillä (VN TEAS / STN).
- Yhteyttä päätöksenteon ylemmille tasoille sekä toiminnan tunnettuutta toivotaan vahvistettavan (mm. VN TEAS -toiminnan kytkeminen hallitusohjelmaan ja sen toimeenpanoon).
- TEA-työryhmän yhteistä identiteettiä on vahvistettava horisontaalisuuden tukemiseksi.
- Varsinaista vaikutusarviota vielä liian aikaista tehdä.

Keskusteltavaksi

1. **Vuorovaikutus ja ohjaus** koetaan erityisen tärkeiksi toiminnan vaikuttavuuden kannalta. Miten niitä sinusta tulisi kehittää? Onko tiedossasi erityisen hyviä toimintatapoja ja käytäntöjä?
2. **Valmistelun työnjako** (erityisesti vuonna 2014) sai kritiikkiä osakseen. Miten tätä edelleen selkeytettäisiin ja kevennettäisiin hallinnollista taakkaa?
3. **Mekanismit, joilla tieto välittyy päätöksentekoon ovat kriittisiä.** Mitä ovat nämä mekanismit ja miten niitä voisi vahvistaa?
4. On myös toivottu **instrumentin roolin selkeyttämistä**, erityisesti suhteessa STN:n toimintaan. Miten teemoitus ja kysymyksenasettelu saataisiin edelleen toimivammaksi tässä suhteessa?
5. Muita ajatuksia ja ideoita?